

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.

Nr. de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE:
de un sir garson: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare.

Aici abonamentele, cât și inserții:
sunt svat a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrierile neînscrise nu se primesc

Disolvarea.

(*) Joi, după ce opoziția eara zădărnicit în Dieta ori ce lucrare, contele Tisza, în conferința dela clubul liberal, a pus în vedere — *disolvarea*. Așa, că dacă el s'a mai căznit și Vineri — când a repetat cuvintele privitoare la disolvare — și poate se va mai încerca încă să facă ceva pentru a i-se vota cel puțin indemnizarea, e numai pentru-ca să poată zice că a încercat toate, și astfel să decline dela sine ori-ce responsabilitate dacă va face alegerile în *ex-lex*, adică fără indemnizare ori budget.

În cercurile guvernamentale se susține adică faima, că primul-ministru are decretul de disolvare. Ceea-ce e de crezut. Altfel Tisza nu vorbea Vineri de disolvare ca d'un plan a cărui realizare e chestie numai de timp — foarte apropiat.

Conflictul dintre guvern și opoziție, așa se vede deci, nu se mai poate rezolva în Dieta, cum credea contele Andrassy, ci dintr'o chestie internă a Camerei se face chestie politică și se duce înaintea alegătorilor... «Ne vom supune apoi fără esitare verdictul ce se va da», — a zis contele Tisza la sfârșitul vorbirii sale de Joi.

Intrebarea este numai: *când* se va disolva Dieta?

Se știe anume, că neputând Tisza lucra acum, înainte de sărbători, cu Dieta, va mai încerca încă odată, după sărbători. Dacă nu se va feri nici atunci, simplu va

proroga-o earăși, și va convoca-o, când îi va veni la socoteală, pentru a-i citi autograful regal de *disolvare*.

Până atunci se prepară de alegeri.

În urma disidenței din partidul liberal, situația guvernului nu mai este ca înainte de 18 Noemvre. Schimbări de fișpani, combinațiuni noi de candidări, se impun. Altfel guvernul riscă să iasă slăbit din alegeri, ori ne ajungând la țaria morală ce se cere pentru-ca în Camera nouă să trateze aspru cu opoziția care, nici îndoială nu mai încapă, are să fie încă mai înverșunată.

O declară asta însuși Apponyi în «*Buda-pesti Hirlap*», dela 16 c. Contele Tisza sfidase adică pe opozanți să facă pe grozavii și în afară de Dieta, unde nu-i apăra imunitatea: să propage acolo nesupunerea la legile aduse cu noul regulament, și peste tot, să arate înafară de Dieta curagiul lor față de — procuror. La asta Apponyi răspunde că opozanții vor avea astă atitudine și înafară de Dieta: iscălește deci declarație împotriva *lex-Daniel*, nu o recunoaște de validă, va agita contra ei și după-ce se va disolva Dieta, va da deci procurorului prilej să-l împroscăze dacă are prilejul meșter să se bazeze.

Cum vedem, chiar șeful opoziției moderate d'odinioară declară război crâncen guvernului.

Și cine știe cum se fac alegerile în Ungaria și își dă seama de temperamentul Ungurilor, își și poate lesne închipui ce fel de alegeri se vor petrece de astă-dată în

Ungaria. Cele de sub Bánffy au fost floare la ureche pe lângă cele ce se vor face curând. Atunci se lupta o opoziție slabă față de un partid omogen guvernamental. Acum opoziția intră însă în luptă cu un capital moral neasămănat mai mare de cât pe vremea lui Bánffy, car guvernamentală, ajunsă deja la limită, vor fi cu atât mai deserați, cu cât disidența i-a slăbit mai tare. Deja în ședința de Joi guvernul numai grație celor 40 Croați, 15 Sași și 9 Români a avut majoritatea de 76. Dacă l'ar lăsa deputații *ne-maghiari*, Tisza nici n'ar avea ce să caute în Dieta.

În asemeni împrejurări, putem fi pregătiți că guvernul *îndeosebi asupra cercurilor electorale ale naționalităților va da asalt*. Se știe anume, că majoritatea toate guvernele în aceste cercuri și-au asigurat-o.

Pasivitatea decretată și în cercurile ungurene a înlesnit mult guvernului succesul.

Dacă n'ar fi deci curentul activist care domnește peste tot, Românii și atunci: *în vederea importanței ce are elementul românesc în situația actuală ar trebui să decreteze lupta electorală*.

Să se știe, să se dea dovadă odată *prin fapte*, ear nu prin simple manifestațiuni numai, că poporul român nu se lasă aservit, nu aprobă politica guvernelor ungurești, nu dă — *nici măcar indirect* — ajutor guvernelor cari țin să se illustreze îndeosebi prin practicarea celui mai păcătos șovinim...

Asasinatul din strada Morgei

de

10

Edgard Poe

(Urmare).

Dar' să revenim la raționamentul nostru: dacă aurul ar' fi dispărut la trei zile după încasare, s'ar' putea găsi aci un fel de coincidență și chiar' ceva mai mult: aceasta ar' fi dat oarecare valoare ipotezei unui motiv ce ar explica omorul, Dar' nu este așa, și dacă admitem că aurul a fost cauza unei astfel de acțiuni, trebuie să mai admitem că criminalul încă a fost destul de idiot, destul de neholărit pentru a uita în același timp și de aur și de proiectul său.

Păstrează bine în spiritul d-tale amintirea punctelor, asupra cărora ți-am atras atențiunea, — această voce cu un ton atât de particular, această sprinteneală extra-ordinară, și această uimitoare lipsă de motive într'un dublu omor caracterizat prin atâta cruzime. — Dar' să aruncăm o privire și asupra omorului însuși. Eată o femeie, care a murit sugrumată sub apăsarea mâneli, și care se găsește în coș cu capul în jos. Ucigașii ordinari nu întrebuițează nici odată asemenea proceduri, și în ori-ce caz nu tractează astfel cadavrul victimei. În acest act de a împinge corpul în coș, desigur vei admite o exagerare, care trece peste ori-ce margini ce se pot cuprinde cu mintea, ceva absolut în dispoziție cu modul de procedare al oamenilor, chiar dacă ne-am găsi în fața unor creaturi cu desăvârșire stricate. Și

apoi gândește-te la forța supra-omenească ce ar trebui, pentru-ca să împingă un corp de jos în sus într'o deschizătură atât de strimă, încât mai multe persoane au trebuit să-și unească puterile pentru a-l trage de sus în jos.

„Dar' eată și alte semne, care probează întrebuițarea unei vigori extra-ordinare. Pe lespeada vetrei s'au adunat trei pumni mari de păr, păr omenesc, încărunțit. Ști, cât e de greu să smulgi de pe cap numai douăzeci sau trei-zeci de fire de păr intrunite. D-ta ai văzut ca și mine aceste coșite; nimic mai îngrozitor de cât acest spectacol. La extremitatea lor mai atârnav fășii din pielea capului și aceasta este o dovadă incontestabilă a forței năprasnice ce a fost de trebuință pentru a smulge dintr'o singură dată poate o jumătate milion de peri. Gâtul bătrinei doamne nu era numai deschis, ci capul era cu totul despărțit de corp, ear instrumentul întrebuițat era un simplu briciu. Dar' observă încă ceea-ce era dobitoșesc în această ferocitate. Nu voiu vorbi despre loviturile și fracturele ce s'au găsit pe corpul doamnei Lespanaye; dl Dumas și excelentul său confrate dl Etienne au declarat, că au fost produse printr'un corp contondent¹⁾. În privința aceasta, acești domni au dreptate. Corpul contondent, fără nici o îndoială, era pasajul curței, pe care a căzut victima pe fereastra dela căpătâiul patului.

Această idee, ori cât de firească ar fi, a scăpat totuși de atențiunea poliției, din aceeași cauză care o făcea cu totul nepăsătoare față de

¹⁾ Termin medical: un corp care zdrobește, ca baston, drug de fier etc.

marea lățime a obloanelor; descoperirea cuelor nu a îndemnat-o să se oprească măcar într'un mod ușuratic asupra puținței de a se deschide ferestrele.

„Și nu e tot; sunt încă mai multe urme; gânditu-te-ai din destul la starea de nerândueală a odăii? Atunci, ajungem să asociem cu idea unei sprinteneli supraomenești, a unei forțe irezistibile, pe aceia a unei ferocități grosolane, a unei măcelării fără motiv apreciabil, a unei ciudățenii în grozăvie fără exemplu în specia umană, în fine cu faptul unei voci ce pare străină mai multor persoane de naționalități diferite, și în care nu se găsește nimic asemănător unei articulațiuni distincte unor silabe. Ce rezultă din toate acestea? Ce impresiune am făcut asupra imaginațiunei d-tale?

La această întrebare a lui Dupin, simții în tot corpul un fior de ghiață: „Un nebun, răspunsel, un nebun a comis toată această serie de grozăvii; trebuie să fie un nebun furios scăpat din vre-o casă de sănătate din mahala.

— „În unele privințe, răspunse el, ipoteza d-tale nu e lipsită de ori-ce aparență de adevăr. Dar', până și în accesele cele mai violente, vocea nebunilor se deosebește de această voce ciudată, care s'a auzit încă dela etagiul întâiu. Nebunii se țin de o naționalitate oare-care, și deși cuvintele pronunțate de ei nu formează un șir, totuși fie-care cuvânt are un înțeles, o construcțiune silabică. În fine, părul unui nebun nu seamănă nici o odată cu ceea-ce țin eu în mână. Eată acest pumn de peri, pe care i-am smuls din mână înleștată a doamnei Lespanaye. Ei bine! Cum vei ieși de aci?“

Al doilea scop al intrării Românilor în Dietă e să împedice, cât pot, practicarea acelei politici.

Cum și ce fel, nu e aci locul să discutăm. Ci aceasta depinde pe d'oparte dela împrejurările cari se vor forma, pe de altă parte dela bunul simț, dragostea de neam și priceperea deputaților români.

Estă de pildă, chiar acum: dacă ar fi deputații guvernamentali români din Dietă pătrunși măcar de cea mai palidă rază a iubirei de neam, dacă ar avea măcar un dram de pricepere și o umbră de curagiu, ar putea stoarce cel puțin o singură concesie folositoare poporului românesc. Și ce rol n'ar putea să joace un club al naționalităților, compus din 20—30 deputați naționaliști!

Stând însă în neactivitate, departe de locul unde să decide asupra celor mai vitale interese ale naționalităților, se înțelege că neavând cine să ne apere cauza, lucrurile se decid mereu în defavorul nostru... și chiar fără ca să se ia act de ideile ori protestele noastre hărbătești.

Ca să ne putem însă afirma cu demnitate în luptele ce negreșit se vor deschide, trebuie — o repetăm într-una — să ne organizăm din vreme și temeinic.

Nu prea vedem însă semne de serioase preocupări în acest înțeles. Chiar adunările de protestare ni se par prea — rari, ca să nu folosim un cuvânt mai aspru. Cum adică: nici acum nu-s treziți toți Români, îndeosebi fruntașii, — nu-s nici acum convinși toți de primejdia ce ne amenință?...

Dl Eugen Brote, fost vice-președinte al partidului național, luptătorul de frunte care atâția ani a ilustrat și condus cele mai înălțătoare acțiuni politice naționale, dar împotriva căruia tocmai de aceea guvernul unguresc se năpustise cu o sumedenie de procese, încât a trebuit să se exileze în România, unde însă prin activitatea sa literară-politică a obținut premiul Academiei, — în ședința dela 3/16 Decembrie a Sena-

— „Dupin, strigai eu într-o criză de stare nervoasă, acest păr este foarte ciudat. Nu este păr omenesc.

— „Eu n'am afirmat, că este omenesc, răspunse el; dar înainte de a rezolva cestiunea, te rog să arunci o privire asupra micului desen ce am schițat aci. Este un fac-simile, despre ceea-ce s'a descris în anchetă, că ar fi contuziunii cu echimoze¹⁾, întipăriți adânci de unghii pe gâtul domnișoarei Lespanaye, și despre ceea-ce figurează într'un alt raport (acela al d-lor Dumas și Etienne) ca o serie regulată de pete livide²⁾ produse desigur printr'o apăsare a degetelor.

„Înțelegi, continua amicul meu, întinzând desenul pe masă dinnaintea noastră, că această schiță îți amintește o ghiară capabilă bine că n'a alunecat. Fie-care deget a conservat — probabil până la moartea victimei — locul în care se încrustase dela început. Încearcă acum de a-ți așeza degetele astfel, ca să acoperi exact urmele ce vezi”.

Făcui această încercare, dar înzadar.

— „Poate că procedăm prea comod la această experiență, zise Dupin. Hârtia este întinsă pe o suprafață plană, ear' gâtul omului e cilindric. Estă un buștean de lemn, al cărui diametru se deosebește puțin de al gâtului. Sucește desenul în jurul lui și mai fă încercarea. (Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

Nota Trad. 1) Contuziuni cu echimoze-termeni medicali însemnând lovituri eu vânătăi.

2) Vinete.

tului României a fost recunoscut de cetățean român.

Când îl felicităm cu dragoste, exprimăm totodată și regretul că n'ar mai fi cetățean ungar, d-sa nu mai poate lua parte activă, militantă la luptele noastre, ceea-ce sperăm și era și gândul distinșului fruntaș. După ce încă în anul trecut se prescriseseră procedurile întreprinse de procuror pentru im-procesuarea d-lui Brote, — d-sa făcuse pașii necesari a obține întoarcerea în patrie la a-dăpost de ori-ce urmărire. Tribunalul din Cluj a elberat și actele necesare în privința asta.

Conform legii însă, a trebuit să ceară înscrierea în lista cetățenilor de unde-i originar, ceea-ce a și făcut. Ministrul de interne însă, contele Tisza István, cu mâna proprie a refuzat primirea în lista de cetățenie ungară a dlui E. Brote, cărui astfel nu i-a rămas decât să se încetățenească în România, unde, suntem siguri, va continua să se intereseze de luptele noastre și precum în trecut, așa și în viitor ne va da tot spriginul moral în lupta ce purtăm.

Liga. În ședința dela 2 Dec. Dl Petre Grădișteanu, a depus pe biuroul Senatului un proiect de lege din inițiativă parlamentară pentru recunoașterea calității de persoană morală a Ligii Culturale pentru unitatea tuturor Românilor.

Arată scopul acestei Ligi și marile neajunsuri ce le întâmpină din cauza lipsei acestei calități. Cere urgența, care se admite.

Se pune la vot, luarea în considerație a acestui proiect, se admite și se trimite în secțiuni.

Lupta în comitate.

Congregația Făgărașului.

Membrii Români ai congregației comitatului Făgăraș sunt rugați a lua parte cu toții la ședința din 21 Decembrie a. c. În preșară va fi conferință la hotel «Paris», în care se vor dezbate mai multe cestiuni de mare importanță.

Mai mulți membri!

DIN ROMANIA.

Pentru țărani. Dl ministru de finanțe Em. Costinescu a depus Vineri pe biuroul camerei un proiect de lege prin care se introduce o nouă îmbunătățire în legea băncilor populare.

Contractele de împrumuturi vor putea fi colective pentru toți locuitorii unui sat.

Competența primăriei este mărită, pentru ca să poată autentifica aceste contracte.

Proiectul a fost adoptat cu 84 bile albe contra 1 neagră.

Dela Senat. În ședința dela 4/17 Decembrie a Senatului:

Dl P. Grădișteanu roagă pe dl președinte să înzizie ca să se aducă cât mai curînd în discuție proiectul de lege pentru recunoașterea calității de persoană morală a „Ligii Culturale” mai roagă pe dl președinte să anunțe dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice că în interpelarea anunțată la 10 Decembrie va vorbi nu numai asupra școlii ungurești din strada Știrbey-Vodă ci și asupra noului proiect de lege depus de curînd de ministrul cultelor ungar.

Din străinătate.

Din Rusia.

Mari demonstrațiuni în Rusia. Cu ocaziunea tumulturilor din 28 Noembrie sl. v. au fost arestate în Petersburg 132 persoane,

din care 88 studenți ai școlilor superioare. În ziua următoare au mai fost arestate încă 48 de persoane, din cari 32 studenți și 5 studențe.

Dintre acești studenți 9 au fost traduși înaintea tribunalului pentru abateri dela codul penal; cei l'alți după ce au fost supuși unui interogatoriu, au fost lăsați în libertate spre seară.

Sâmb. după amiază studenții au încercat să facă noi manifestațiuni, dar au fost împediciți de politie.

Războiul ruso-japonez.

Dela Port-Arthur.

Tokio, 19 Dec. Conform știrilor oficiale Rușii au părăsit vasele de războiu Peresviet, Pallada, Pobieda, Baian și Retvizan din portul dela Port-Arthur. Toate operațiunile Japonezilor au fost îndreptate în contra lui Sebastopol. Japonezii au pierdut două torpilor.

Londra, 19 Dec. Standard anunță din Tokio cu datul de ieri: Din rapoartele armatei asediatoare reese, că situația garnizoanei este desperată. Japonezii într-o atâta au înaintat cu operațiunile, că se află numai la 2 klm. de pozițiile rusești.

Londra, 19 Dec. Lui «Dayl Telegraph» i-se vestește din Tsi-fu cu datul de 18 c.: Un curier al armatei asediatoare aduce amănunte asupra atacurilor Japonezilor în contra forturilor Ite-san și Bordi. Rușii au înconjurat fortul Bordi cu un șanț lung de 600 picioare și lat de 30 picioare. Șanțul a fost acoperit cu lemne de olive și paie.

Când trupele asediatoare au ajuns până la șanț, Rușii au aprins paietele și lemnele. Mulți Japonezi au ars. Focul a ținut o zi și o noapte. Noaptea următoare Japonezii au atacat în grupuri mai mici ascunzându-se în dosul trunchiurilor de lemne. S'a iscat o încăerare cu baioneta, în urma căreia Japonezii au cucerit poziția Rușilor făcând 150 Ruși prizonieri.

Peterburg, 20 Dec. Acum și cercurile militare de aici și cele diplomatice recunosc că flota dela Port-Arthur a fost cu deservire nimicită, mângându-se cu aceea, că la flota aceasta și așa nu se putea conta nimic. *Mare este salicitudinea pentru flota Baltică, deoarece-ce toate semnele arată, că până să sosească flota Baltică la Port-Arthur, flota japoneză va fi întreagă capabilă de luptă.*

Petersburg, 20 Dec. Telegrama generalului Stoessel cu datul de 30 Noembrie vestește: »Japonezii bombardează violent cu începere dela 27 Nov. colina înaltă, asaltându-o mereu. Asalturile lor au fost toate respinse».

Altă depeșă;

»Conform depeșei lui Stoessel dela 2 Dec. asediul de 12 zile, care s'a început la 20 luna trecută, astă noapte a fost respins definitiv din partea noastră. Vestesc cu bucurie că numai vitejele trupe ale Majestății Voastre au putut sevîrși un act atât de eroic. Nici odată n'a fost un atac atât de violent. La respingerea asaltului au luat parte generalul: Konradenko, Nikitin și Gorbodovski, colonelii: Irmann, Stretrukov, vice-coloneli: Naumanko și Gandurin. Acestor oficeri este a se mulțumi, că Port-Arthurul și de astă dată a putut rezista Japonezilor.

»După datele aduse de prizonieri și Chinezi, Japonezii au pierdut cel puțin 20.000

cele două stagioni. Aceste articole și scrisori au proporțiile unor critici teatrale din cele mai serioase. În ele Hurmuzachi manifestă, mai mult ca ori unde, cultura sa literară, gustul estetic și muzical, cunoștințele de teatru și de oameni. Pe lângă toate, sunt foarte frumos scrise; în deosebi scrisorile sunt modele de stil și de analize literare.

În general Hurmuzachi se arată foarte mulțumit de rezultatele trupeii de sub direcțiunea doamnei Fani Sardini din Iași și de caracterul literaturii dramatice contemporane. Scenele din viața poporului, „care ne arată pe acesta în nesțricata sa naivitate și adese ori cu toate virtuțile sale, „amintirea datinilor trecute sau sub ochii noștri trecând“ le considera cu drept cuvânt ca subiecte fericite alese pentru scena poporului. Une-ori, socotea însă timpul împlinit pentru producțiuni modeste și cerea autorilor teze mai mari, trecerea la comedia de salon și la drama istorică; fiind în acest punct de acord deplin cu Alexandri.

Sub impresia frumoasei scrisori dela 30 Ian. 1865 și a reprezentațiilor recente, unde Alexandri se afirmase cu atâta zgomot, Hurmuzachi se grăbește a-i recunoaște tot meritul pentru teatrul român și-i scrie:

„Am fost foarte, foarte fericit că ți-ai păstrat interesul, că nu te lasă inima să părăsești și să lași în decădere ce ai creat, că tot scrii și tot te interesezi pentru teatru, a cărui însemnătate cu timpul și cu datinile nu se poate nega și a cărui existență este neapărată și trebuie sprijinită și nobilitată. Tot asupra ta, amice, rămâne astăzi sarcină grea, frumoasă misiune. Încă tot singur ești, carele scrii și scrii tocmai ce ne este potrivit. De Cogălniceanu și Bolintineanu știu că nu scriu de aceste. Pe Negruzzi poate că ar fi bine a-l mai îndemna, că comedia lui „Doi țărani și cinci cirlani“ trebuie să o numărăm între cele mai bune ce avem. Cred că și Carada, care a scris Urta satului (după cum aud o prelucrare după „La petite Fadette“) piesă iarăși bună și unele canzonete, ar merita de a fi îndemnat și povățuit de tine. Încet, încet s'ar mai ivi poate și vr'un talent.

(Va urma)

Convocare.

Pe baza concluderilor comitetului central din 11 Decembrie 1904 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, convoc prin aceasta a XVI-a adunare generală ordinară a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“ în Rețiu (lângă Mercuria) pe Duminică în 25 Decembrie st. n. a. c. la 11 ore a. m.

PROGRAM:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, a rațiunilor pe anul 1903 și proiectul de budget pe 1905.
 2. Propunerii eventuale din partea membrilor.
 3. Discurs despre cultura nutrețurilor și a viilor.
 4. Discurs despre însemnătatea „Insoțirilor de credit sistem Raiffeisen“.
 5. Autenticarea protocolului ședinții.
- Sibiu, 12 Decembrie n. 1904.

Dem. Comșa,
președinte.

TELEGRAME.

Pregătiri pentru primirea flotei Baltice.

Lordra, 20 Dec. »Daily Telegraph« anunță din Tsi-fu cu datul de 18 c.: O parte a torpilorilor japonezi a plecat spre Singapore. La 15 Decembrie Japonezii au concentrat 25 vase de război la Dalny. Vapoarele de transport japoneze sunt provăzute cu tunuri.

O parte a vaselor de comerț japoneze a fost provăzută cu tunuri pentru a putea face serviciul blocadei naintea Port-Arthurului.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 20 Dec. Diela va fi convocată pe ziua de 28 c. Dacă nu se va putea nici atunci lucra nimic, se va proroga earăși, probabil până la 4 ori în Ianuarie, când însuși M. Sa va veni s'o deschidă și apoi să se disolve. În cercurile guvernamentale se menține știrea că în Mesagiul de deschidere M. Sa va condamna revoluția parlamentară ce s'a petrecut, dând astfel un serios advertisement indeosebi disidenților.

În cercurile opoziționale se crede încă și acum, că M. Sa nu va da consentimentul pentru o dizolvare in ex-lex. Peste tot, sunt mulți care temându-și mandatul, nu ar voi să se facă noul alegeri.

Reîntorcându-se dela Viena, primul ministru a confirmat din nou că are decretul de dizolvare și că peste tot, situația guvernului nu s'a zdruncinat în urma scandalurilor din urmă, ci M. Sa aprobă toate măsurile pentru a se face ordine.

ECONOMIE.

Arad, 20 Decembrie st. n.

Sărăcia și avuția.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Șiria la 16/29 August 1904.

(Urmmre).

Un mijloc a ajutorării de sine este cruțarea, un lucru despre care la noi acum se vorbește, până când scriitorii din economia națională a sulevat-o cu secolii mai înainte și se scria acolo următoarele: »Cruțarea sau păstrarea nu poartă decât puțină abdicare și gustând odată din fructele ei, nu te poți deslipi de bucuria ce simți, și aceasta bucurie nu o vei schimba cu alte plăceri efemere și zădarnice. E o slăbiciune de ocară a nu păstra, a te espune pe tine și pe ai tăi la eventuală lipsă, a nu avea tu tăria sufletească cât are dobitoacul în voința sa, cum e furnica, albina, șoarecele de câmp etc. Toată măestria păstrării e, a nu cheltui tot ce ai agonisit.

Națiunile cari își cheltuiesc toate venitele, stau pe vârful culmei, gata de a cădea, pentru ele calea către libertate și independență e închisă.

Conducătorii destinelor popoarelor satisfac o datorință cardinală când insistă cu mijloacele de stat a ajutama păstrarea. Franța și mai ales Germania, la inițierea celebrului economist, Schulze Delizsch în anul 1853 a compus societăți de conservarea celor agonisite și a dovedit că asociarea s'au ortăcia cu picături de puteri în una luate, produce putere colosală, și se poate zice că, popoarele la cari nu se vede semne de păstrare, acolo și ruina e aproape și din contră, unde se păstrează avutul, avântul e vădit, neîndoios.

Foarte nimerit și vrednic de toată lauda, scrie Zachar despre post, rețineră dela cheltuire sau abstenență. Intre altele zice: »englezul câștigă mult dar și cheltuiește mult, rusul și slavul nu câștigă mult dar cele câștigate le ține și e prevăzător. Societatea de astăzi nu suferă de lipsa de bani, ci suferă de morbul de a prăda bani. Bilanțul economiei de astăzi s'a stricat pentru că s'a făcut de toate zilele ce mai înainte a fost de sârbătoare. Incheiă cu exclamarea scriitorului economist englez Scott Waite din secolul al 19-lea »nu prăpădi

să nu te prăpădești! Apoi: »nu acela e sclav, peste care s'a stăpânit vremelnice omnipotența, ci acela care a ajuns de obiect și mijloc ridicul pasiunilor sale nebune, din lipsa conștiinței sale de om și barbat«

(Va urma)

Bibliografie.

1. A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești mile, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Pr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhiepiscopiei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovici, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

291—19

Árverési hirdetés.

10040/1904. tkvi sz.

Az aradi kir. tszék, mint tkvi. hatóság, közhirre teszi, hogy Victoria takarékos és hitelintézet végrehajtásuk Dr. Saciu János és Pagub Hortenzia lakos végrehajtást szenvedő elleni 6000 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék területén lévő Kurtios községben fekvő a kurtiesi 374 számú tjkben a I. 10—15 sorsz. a. ingatlanból végrehajtást szenvedők illető 1/5 részre 1224 korona és a kurtiesi 1285 sz. tjkben A. I. 1 5 sorsz. a felvett ingatlanból végrehajtást szenvedők illető 2/5 részre 1064 Kor. ezennel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1905 évi január hó 18-ik napján délelőt 10 órakor Kurtios községében — megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alul is eladatni fog. —

Árverezni szándékozok tartoznak az ingatlan becsárának 100/0-át vagyis 122 k. 40 fill. illetve 106 k. 40 fill. készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi November hó 1 én 3333 szám alatt kelt I. M. rendelet 7. §-ában kijelölt ovadéképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy, az 1881 IX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon 1904. évi nov. hó 30 n.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

458

Aknav kir. tszéki bíró.

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Nichia.

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vînd pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, gîmantane de școală și piață, mășae și batiste alte multe lucruri alese pe cari nu le înșirăm aci.

Cu deosebită stimă: 450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Aducem la binevoitoarea cunoștință a p. t. public că am cumpărat

Prăvălia lui Tămășdan

ce Calea Archiducelui Iosif Nr. 12 (Casa Fodor și Reisinger) și deci mă aflu în plăcuta poziție a face următorul ofert:

Cafea per kigr.	dela 1 fl. în sus.
Ciaî	dela 2 fl. jum. în sus.
Zahăr	41 cruceri.
Lumânări de stearin per pachet 36 cruceri.	451

Apă minerală, cacao, chocoladă, cognac, rum și Heber, specialitatea cea mai fină pentru prețul cel mai echitabil. De serviciu prompt și culant asigurăm on. public cumpărător.

Telefon 373.

Comande se îndeplinesc imediat.

Intreg aranjamentul boltei este de vânzare.

Localul pentru prăvălie se poate da împreună cu pivnița mare și mică cu începere dela 1 Februarie.

INSERTIUNI și RECLAME.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de clasornice și bijuterii.
Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia 448

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— Intreprindere de transport de mobile. —
ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

CANCELARIA

arhitectului român

IOAN NIGA

ARAD, 456

Str. Atzél Péter Nr. 1.

(lângă Crucea Albă.)

Primește lucrări de inginerie și arhitectură, îndeosebi biserici, școli, cenzurări de zidiri

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștință p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primum tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc-cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primum construirei de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

— A R A D, Piața Libertății —

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prima Soc. de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință detinatorilor de scrisuri funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de 1 Ianuarie 1905 și a scrisurilor funciare eșite la sorti se va face cu începere de Luni 14 Noembrie a. c.

416

Direcțiunea.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerintelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

453

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrásy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

CREMA
MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

⊗ ⊗ Efect instantaneu. ⊗ ⊗

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist in Arad.

Nr. Telefonului 111.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

293

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

HEGEDŰS JÓZSEF

ciasorniear ARAD. juvelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nador. —

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
ciasornie
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.
436 Prețurile cele mai ieftine.